ДЕКАНУ
И ИЗБОРНОМ ВЕЋУ
УЧИТЕЉСКОГ ФАКУЛЕТА У БЕОГРАДУ

Декан Учитељског факултета у Београду именовао нас је у Комисију за припрему извештаја за избор наставника за сва звања за уже научну област *Методика наставе српског језика и књижевности*. По одлуци Декана Факултета, расписан је и у *Службеном гласнику*, дана 25. априла 2014. године објављен конкурс. Комисија има част да у вези с тим поднесе следећи

И з в е ш т а ј

На конкурс су се пријавила два кандидата (редослед је дат према азбучном реду):

1. др **Елизабета Каралић**, наставник српског језика и књижевности у Основној школи „Бубањски хероји" и Гимназији „Светозар Марковић" у Нишу;

2. др **Зорица Цветановић,** доцент за уже научну област *Методика наставе српског језика и књижевности* на Учитељском факултету у Београду;

Кандидати су приложили потребну документацију.

Др **Елизабета Каралић** је уз пријаву приложила кратку биографију, диплому о стеченом високом образовању на Филозофском факултету Универзитета у Нишу, диплому о стеченом академском називу магистра наука на Учитељском факултету у Врању Универзитета у Нишу, диплому о стеченом научном степену доктора филолошких наука на Филозофском факултету Универзитета у Нишу, библиографију објављених радова, саме радове и потврде о учешћу на научним скуповима и уверење о учествовању на стручном скупу стручног усавршавања.

Др Елизабета Каралић рођена је 27. марта 1974. године у Нишу. Дипломирала је 2001. године на Филозофском факултету у Нишу (са општим успехом 7,21 у току студија и оценом 9 на дипломском испиту). Магистарске студије завршила је 22. јула 2010. године на Учитељском факултету у Врању, са тезом под називом *Српски прозни писци у настави од првог до четвртог разреда*, чиме је стекла академски назив магистар дидактичко-методичких наука. На Филозофском факултету у Нишу, 16. маја 2013.

године, одбранила је докторску дисертацију *Српска средњовековна књижевност у настави* и стекла научни степен доктора филолошких наука.

Од 2001. године ради као наставник српског језика и књижевности у Основној школи „Бубањски хероји" у Нишу, а до 2013. део часова имала је и у Гимназији „Светозар Марковић" у Нишу. Положила је стручни испит за наставнике српског језика.

Учествовала је на научним и стручним скуповима: *Књижевност за децу и њена улога у васпитању и образовању деце школског узраста*, *Наука и савремени универзитет*, *55. републички зимски семинар за наставнике и професоре српског језика и књижевности*.

Као наставник српског језика учествовала је на више семинара и радионица: *Креативне радионице у настави српског језика*, *Активно учење*, *Буквар толеранције – едукација и примена*, *Обука за школско развојно планирање*, *Зимски семинар за наставнике и професоре српског језика и књижевности у основној и средњој школи* (2005. и 2007. године), *Школско оцењивање у основној школи*, *Школско форум позориште за школу без насиља*, *Активно учење/настава (супервизијски)*, *Инклузивно образовање и индивидуални образовни план*, *Ка савременој настави српског језика и књижевности II* (2010. и 2011. године), *Оснаживање младих кроз школску / вршњачку медијацију*, *Функционална писменост*.

Елизабета Каралић је приложила библиографију објављених стручних и научних радова. Пошто кандидат није навео у својој библиографији ISBN публикација и УДК својих радова, Комисија је направила напор да их наведе и у томе је у великој мери успела.

I. Научни радови

1. „Српски прозни писци у настави од 1. до 4. разреда – омиљена прозна врста у односу на полу, узраст и средину", у: *Годишњак Учитељског факултета у Врању*, Учитељски факултет, Врање, бр. 2, 2011, стр. 459–476. (ISBN 1820-3396, UDC 821.16341-1.09) (M52 = 2)

2. „Српска средњовековна књижевност у наставним плановима и програмима у Србији, Републици Српској и Црној Гори и дијаспори", *Philologia mediana*, Филозофски факултет у Нишу, Ниш, 2013, стр. 421–433. (UDC 821.163.41.09"11/14":371.3) (M51 = 3)

3. „Васпитна и образовна улога путописа *Кроз поларну област* Михаила Петровића Аласа", у: *Књижевност за децу и њена улога у васпитању и образовању деце школског узраста, тематски зборник,* Учитељски факултет, Врање, 2013, стр. 457–466. (ISBN 978-86-6301-005-5) (M45 = 1,5)

4. „Препреке у рецепцији српске средњовековне књижевности у настави", *Од науке до наставе*, Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Ниш, 2013, стр. 246−255. (UDC 821.163.41:371.3) (M45 = 1,5)

II. Саопштења на научним скуповима

5. „Препреке у настави српске средњовековне књижевности”, скуп: *Наука и савремени универзитет, књига сажетака*, Филозофски факултет у Нишу, 16. и 17. новембар 2012, стр. 206. (М34 = 0,5)

6. „Константиново *Житије Деспота Стефана Лазаревића* у српској култури и просвети”, Зборник резимеа са Међународне научне конференције *Култура: у потрази за новом парадигмом*, Филолошки факултет, Београд, 18. и 19. март, 2013, стр. 535–539. (М34 = 0,5)

III. Остали радови: Књиге

7. *Tesaurus – речник страних речи и израза – медицина – стоматологија – фармакологија – ветерина* (коаутор, са Николом Богуновићем, Жељком Керкезом, Славишом Ђурђевићем и Момиром Јањићем), Elit Medica, 2014.

8. *λεξικόν речник страних речи и израза у медицини, стоматологији, фармацији и ветерини* (коаутор, са Николом Богуновићем, Славишом Ђурђевићем, Јеленом Кркељић и Жељком Керкезом), „Препород”, Београд, 2014. (ISBN 978-86-423-0389-5)

Елизабета Каралић је поднела Комисији за избор следеће радове:

1. *λεξικόν речник страних речи и израза у медицини, стоматологији, фармацији и ветерини* (коауторство са Николом Богуновићем, Славишом Ђурђевићем, Јеленом Кркељић и Жељком Керкезом), Препород, Београд, 2014. (ISBN 978-86-423-0389-5), фотокопију насловне стране, прве две стране (основни подаци о књизи и садржај), као и страну са Каталогизацијом у публикацији Народне библиотеке Србије, Београд.

2. „Српски прозни писци у настави од 1. до 4. разреда – омиљена прозна врста у односу на полу, узраст и средину”, у: *Годишњак Учитељског факултета у Врању*, Учитељски факултет, Врање, бр. 2, 2011, стр. 459–476.

3. „Српска средњовековна књижевност у наставним плановима и програмима у Србији, Републици Српској и Црној Гори и дијаспори”, *Philologia mediana*, Филозофски факултет у Нишу, 2013, стр. 421–433.

4. „Васпитна и образовна улога путописа *Кроз поларну област* Михаила Петровића Аласа”, у: *Књижевност за децу и њена улога у васпитању и образовању деце школског узраста*, Учитељски факултет, Врање, 2013, стр. 457–466.

5. „Препреке у рецепцији српске средњовековне књижевности у настави”, *Од науке до наставе*, Универзитет у Нишу, Филозофски факултет, Ниш, 2013, стр. 246−255.

6. „Препреке у настави српске средњовековне књижевности”, скуп: *Наука и савремени универзитет, књига сажетака*, Филозофски факултет у Нишу, 16. и 17. новембар 2012, стр. 206.

7. „Константиново *Житије Деспота Стефана Лазаревића* у српској култури и просвети”, Зборник резимеа са Међународне научне конференције *Култура: у потрази за новом парадигмом*, Филолошки факултет, Београд, 18. и 19. март, 2013, стр. 535–539.

Др Елизабета Каралић је до сада објавила четири рада у часописима и зборницима, два саопштења на научним скуповима штампана у виду резимеа, као и два речника из области медицинских наука. Њени радови су писани прегледно и представљају теоријске и практичне основе за унапређивање наставе српског језика у основној и средњој школи. Посебну пажњу посвећује месту и улози српске средњовековне књижевности, српским прозним писцима и путопису у настави српског језика.

Књига *λεξικόν речник страних речи и израза у медицини, стоматологији, фармацији и ветерини* (коаутор, са Николом Богуновићем, Славишом Ђурђевићем, ЈеленомРкељић и Жељком Керкезом) у предатој документацији садржи фотокопију насловне стране, прве две стране са основним подацима о књизи, садржај и страну са Каталогизацијом у публикацији Народне библиотеке Србије. Из приложених података не може се видети колико је, и којих одредница, кандидат написао.

У тексту „Српски прозни писци у настави од 1. до 4. разреда – омиљена прозна врста у односу на пол, узраст и средину”, Елизабета Каралић анализира прозне врсте које се налазе у програмима. У теоријском делу кратко су, у неколико реченица, приказане прича, приповетка, анегдота, виц, ауторска бајка, басна, прича о животињама, фантастична прича, биографија, аутобиографија, путопис, роман, информативни текстови. Резултати емпиријског истражавања приказани у раду утврђују омиљене прозне врсте млађих ученика у доносу на узраст (по разредима), затим приказују разлику у интересовањима за прозу међу половима и према месту школе и показују које текстове ученици највише читају у школи. Истраживање Елизабете Каралић у овом раду доноси податке о интересовањима ученика за читање књижевних текстова која су значајна за методички приступ читању у школи.

У раду „Српска средњовековна књижевност у наставним плановима и програмима у Србији, Републици Српској и Црној Гори и дијаспори” анализирана је заступљеност српске средовековне књижевности у програмима за основне школе и у програмима за гимназије у Србији. Приказани су задаци из *Збирке задатака из српског језика за завршни испит* (осми разред). У раду се разматра и присутност српске средњовековне књижевности у програмима за основну школу и гиманазије у Црној Гори и Републици Српској. Закључено је да се програми осмишљавају без практичара и да нема повезаности са сличним садржајима из других наставних предмета. Елизабета Каралић тако даје допринос компаративном проучавању програма наставе књижевности за основну школу и гимназије у Србији и земљама у окружењу.

Рад „Васпитна и образовна улога путописа *Кроз поларну област* Михаила Петровића Аласа”, доноси преглед српских путописа, уз назнаку да их нема у програмима за млађе разреде основне школе. Детаљно се анализира путопис *Кроз поларну област*. Елизабета Каралић указује на то да одломак из ове књиге постоји у једној читанци за четврти

разред основне школе, чију апаратуру и анализира. Други део овог рада посвећен је методичком приступу одломку из путописа, односно дата је детаљна припрема за наставни час обраде са свим питањима и захтевима за ученике. Елизабета Каралић у овом раду приказује савремени методички приступ обради одломка, од теоријске до анаилзе на наставном часу.

Елизабета Каралић у раду „Препреке у рецепцији српске средњовековне књижевности у настави" разматра рецепцију књижевних текстова из средњег века. У првом делу рада дефинише појмове и приказује текстове који се изучавају у школама, односно гимназијама. Други део рада доноси резултате истраживања мишљења наставника и српској средњовековној књижевности и препрекама на које наилазе у тумачењу у настави. Део истраживања обухвата и мотивацију за читање ових текстова, са коментарима одговора ученика. Закључци рада помажу наставницима приликом мотивисања ученика за читање у старијим разредима основне школе и гимназијама. У једном поглављу рада, након приказаних резултата истраживања, анализиране су читанке за пети и осми разред основне школе, као и једна читанка за први разред гимназија. Дат је кратак преглед одломака средњовековних дела са пратећим прилозима уз текст у читанкама. У раду су дате препоруке наставницима за мотивисање ученика за читање и превазилажење проблема у тумачењу текстова, што доприноси унапређивању наставе књижевности.

Саопштења Елизабете Каралић на научним скуповима „Препреке у настави српске средњовековне књижевности" и „Константиново *Житије Деспота Стефана Лазаревића* у српској култури и просвети" штампана су у виду резимеа, а баве се местом и улогом српске средњовековне књижевности у настави и култури.

Доц. др **Зорица Цветановић** је уз пријаву приложила кратку биографију, диплому о стеченом високом образовању на Учитељском факултету Универзитета у Београду, диплому о стеченом академском звању магистра дидактичко-методичких на Учитељском факултету у Врању Универзитета у Нишу и диплому о стеченом научном степену доктора дидактичко-методичких наука на Учитељском факултету Универзитета у Београду, библиографију објављених радова, саме радове и потврде о учешћу на научним и стручним скуповима.

Др Зорица Цветановић рођена је 1972. године у Београду. Средњу школу похађала је у Београду. Најпре је дипломирала на Педагошкој академији за образовање наставника разредне наставе године 1992. године (са просечном оценом у току студија 9,43 и на дипломском испиту 10), а 1998. године на Учитељском факултету Универзитета у Београду (са просечном оценом у току студија 9,00 и на дипломском испиту 10). На Учитељском факултету у Врању уписала је постдипломске студије (Одсек методике наставе српског језика и књижевности), магистрирала 2002. године на тему *Обрада домаће лектире у млађим разредима основне школе* и стекла диплому магистра дидактичко-методичких наука. У септембру 2008. године на Учитељском факултету Универзитета у Београду одбранила је докторску тезу *Методичка структура и функције читанке у млађим разредима основне школе* и стекла научни степен доктора дидактичко-методичких наука.

Од септембра 1992. до јануара 2001. године радила је као учитељ београдским школама, „Краљ Петар I" и „Змај Јова Јовановић". Положила је стручни испит за учитеље. Од фебруара 2001. године ради на Учитељском факултету Универзитета у

Београду као сарадник у настави за предмет *Методика наставе српског језика и књижевности*. Године 2005. бирана је у звање асистента, а 2009. године изабрана је у звање доцента за уже научну област *Методика наставе српског језика и књижевности*.

Аутор је *монографија Обрада домаће лектире у млађим разредима основне школе* (2002), *Читанка у разредној настави* (2012), *Методичко тумачење басне* (2013), као и један од приређивача књиге Вука Милатовића *Методика наставе српског језика у разредној настави* (2011). Коаутор је уџбеничког комплета за први разред основне школе (2011), са Сузаном Копривицом и Даницом Килибардом, који садржи: *Буквар*, *Наставне листове уз буквар*, *Читанку*, *Наставне листове уз читанку*, *Словарицу* и *Контролне вежбе* у издању БИГЗ Школства. Рецензент је неколико уџбеника за наставу српског језика.

Аутор је више научних и стручних радова. Учествовала је на научним и стручним скуповима међународног и националног ранга: *Speech and Language 3*, *Савремени тренутак у књижевности за децу у настави и науци*, *Даровити и друштвена елита*, *Даровити у процесу глобализације*, *Бунтовници и сањари − књижевно дело Гроздане Олујић*, *Савремена књижевност за децу у науци и настави*, *Књижевност за децу и омладину – наука и настава*, *Даровитост и моралност*, *Књижевност за децу и њена улога у васпитању и образовању деце школског узраста*, *4th International Conference on Fundamental and Applied Aspects od Speech and Language*, *Ка квалитетном базичном образовању и васпитању – стандарди и ефекти*. Стручне и научне радове објављивала је у научним зборницима са ових скупова, у српско-пољским зборницима *Student in Contemporary Learning and Teaching*, *A pupil and a teacher in contemporary education*, у часописима *Иновације у настави*, *Методичка пракса* и *Учитељ*.

У оквиру стручног усавршавања на Катедри за српски језик, књижевност и методику наставе српског језика и књижевности сарађивала је са наставницима Језичког центра из Гетебурга који држе наставу српског језика, као изборног предмета, у шведским школама. У оквиру те сарадње посетила је школе у Гетебургу у Шведској, марта и априла 2010.

Учествовала је у раду на два пројекта: *Унапређивање образовања у Републици Србији – циљеви, стратегије и стандарди*, Учитељског факултета Унивезитета у Београду (2010–2012) и *Израда стандарда и програма рада центра за рехабилитацију касније ослепелих лица*, Министарства рада и социјалне политике Републике Србије и Савеза слепих Србије (2012–2013). Била је члан Радне групе за израду Нацрта Закона о употреби знаковног језика (2013) коју је формирало Министарство рада и социјалне политике Републике Србије. Стручни је консултант Савеза учитеља Републике Србије. Учествовала је у раду Организационог одбора Сабора учитеља (2012. и 2013. године).

Доц. др Цветановић је била заменик главног уредника 2011. и 2012. године, а од 2013. је главни уредник часописа *Методичка пракса*. Члан је редакције часописа *Иновације у настави* од 2013. године. Ангажована је као рецензент за часопис *Учитељ*.

Од 2014. године председник је Комисије за полагање лиценце за професоре разредне наставе у организацији Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Доц. др Зорице Цветановић приложила је детаљну библиографију својих радова. Сходно природи Извештаја за избор у наставничко звање, библиографија је раздвојена у две целине: на радове објављене до претходног избора и на радове објављене после последњег избора.

Радови објављени до последњег избора

I. Књиге

1. *Слободне активности у продуженом боравку*, ЦУРО, Београд, 1995, стр. 77.

2. *Обрада домаће лектире у млађим разредима основне школе*, Антуријум, Београд, 2002, стр. 202.

II. Радови и чланци

3. „Интересовање ученика за активности у продуженом боравку", *Методичка пракса*, Београд, 1997, бр. 4, стр. 115−128.

4. „Приступ обради домаће лектире у млађим разредима основне школе са примерима", *Методичка пракса*, Београд, 1998, бр. 3-4, стр. 97−109.

5. „Домаћа лектира за трећи разред основне школе", *Методичка пракса*, Београд, 1999, бр. 4, стр. 37−52.

6. „Уџбеник за домаћу лектиру – да или не", *Методичка пракса*, Београд, 2000, бр. 2, стр. 42−46.

7. „Како заиста деловати речима", *Методичка пракса*, Београд, 2002, бр. 3, стр. 65−73.

8. „Стратегије подстицања даровитости за литерарно стваралаштво ученика млађих разреда основне школе", у: *Стратегије подстицања даровитости, 10. округли сто*, Вршац, 2004, стр. 381−387.

9. „Обрада басне у млађим разредима основне школе", *Методичка пракса*, Београд, 2005, бр. 1−2, стр. 41−48.

10. „Мотивација ученика млађег основношколског узраста за читање књижевних дела" (коаутор, са Кристином Шуловић Петковић), зборник радова са међународног научног скупа *Деца и библиотеке*, Филолошки факултет Универзитета у Београду, Библиотекарско друштво Србије, Београд, 2006, стр. 199−217.

11. „Дидактичко-методичка апаратура у читанкама за млађе разреде основне школе − структура и функција", Научни скуп *Дидактичко-методички аспекти промена у основношколском образовању*, Учитељски факултет, Београд, 2007. штампан у

часопису *Иновације у настави*, Учитељски факултет, Београд, 2007, бр. 3, стр. 75−83.

12. „Методичка функција читаначког текста”, зборник са Научног скупа *Књижевност за децу у науци и настави,* Учитељски факултет, Јагодина, 2008, стр. 456−466

13. „Читанка за млађе разреде основне школе као уџбеник у настави књижевности”, Зборник са међународног симпозијума *Настава на српском језику у Румунији на европским координатама*, Базјаш, Румунија, 2007.

14. „Методички поступци интерпретације књижевногтекста у оквиру дидактичко-методичке апаратуре у основношколским читанкама”, у зборнику са научног скупа *Иновације у основношколском образовању – од постојећег ка могућем*, Учитељски факултет, Београд, 2008, стр. 237−244.

15. „Интерпретација народне бајке у дидактичко-методичкој апаратури у читанкама за млађе разреде основне школе”, *Иновације у настави*, Београд, 2008, бр. 4, стр. 102−112.

Радови објављени после последњег избора

<u>Монографије</u>

1. *Читанка у разредној настави*, Учитељски факултет, Београд, 2012, број страна 252. (ISBN 978-86-7849-162-7) (М42 = 5)

2. *Методичко тумачење басне*, Учитељски факултет, Београд, 2013, број страна 254. (ISBN 978-86-7849-185-6) (М42 = 5)

<u>Приређене књиге</u>

3. Вук Милатовић, *Методика наставе српског језика и књижевности у разредној настави*, монографија (приређивач са Валеријом Јанићијевић и Вишњом Мићић), Учитељски факултет, Београд, 2011, број страна 488. (ISBN 978-86-7849-149-8, UDC371.3::811.163. 41371.3::82 371.3::811.163.41) (М49 = 1)

<u>Радови у зборницима</u>

4. „Праћење, вредновање и побољшавање ученичких постигнућа у настави говорне културе“, у зборнику *Иновације у основношколском образовању – вредновање,* Учитељски факултет, Београд, 2009, стр. 231–239. (ISBN 978-86-7849-136-8, UDC 81'276.11-057.874 371.025) (М45 = 1,5)

5. „The role of a teacher in chosing the alphabet teaching technique in teaching the basic of reading and writing of the Serbian language“, (коаутор, са Кристином Шуловић Петковић) у зборнику са међународног скупа *Speech and Language 3,* Институт за експерименталну фонетику и патологију говора, Београд, 2009, стр. 236–244. (ISBN 978-86-81879-26-9) (M63 = 1)

6. „Читаначки текстови као подстицај за усмено и писмено изражавање ученика“, *Савремени тренутак у књижевности за децу у настави и науци, тематски зборник*, Врање, 2010, стр. 359–369. (ISBN 978-86-82695-78-3, UDC 37 (37.016:003-028.31)) (M45 = 1,5)

7. „Developing initial functional literacy in students“, *A pupil and a teacher in contemporary education,* State Higher Vocational School in Nowy Sacz, Nowy Sącz, Poland, 2010, str. 20–30. (ISBN 978-83-932078-5-5) (M14 = 4)

8. „Говорни узори ученицима даровитим за вештину говорења“, у зборнику *Даровити и друштвана елита*, Висока школа струковних студија за образовање васпитача Михајло Палов, Вршац, 2010, стр. 122–135. (ISBN 978-86-7372-114-9, UDK 371.95) (M45 = 1,5)

9. „Методички аспекти савременог буквара“ (коаутор, са Валеријом Јанићијевић и Вишњом Мићић), у зборнику *Буквари и букварска настава код Срба*, Педагошки музеј, Београд, 2010, стр. 287–305. (ISBN 978-86-82453-09-3, UDK 371.671003-028.31 (163.41)) (M44 = 2)

10. „Перцептивна структура и говор даровитих у процесу глобализације“, у: *Даровити у процесу глобализације*, Висока школа струковних студија за образовање васпитача Михајло Палов, Вршац, 2010, стр. 130–141. (ISBN 978-86-7372-132-3, UDK 371.95) (M45 = 1,5)

11. „Методички план за обраду бајке Стакларева љубав Гроздане Олујић“, у зборнику *Бунтовници и сањари, књижевно дело Гроздане Олујић*, Учитељски факултет, Београд, 2010, стр. 219–229. (ISBN 978-86-7849-117-7, UDK 821.163.41-93) (M44 = 2)

12. „Обрада књижевног текста групним обликом рада помоћу сазнајних категорија“, у зборнику *Савремена књижевност за децу у науци и настави*, Педагошки факултет, Јагодина, 2010, стр. 475–484. (ISBN 978-86-7604-093-3, UDK 371.3:82 82.0 371.311.4) (M45 = 1,5)

13. „Teachers’ attitudes on methodological procedures for the analysis of literary texts in reading-books”, *Teacher’s competences and the learning environment*, University of Belgrade and State Higher Vocational School in Nowy Sacz, Belgrade, 2011, str. 64−78. (ISBN 978-86-7849-164-1) (M14 = 4)

14. „Заинтересованост ученика за читање басни у млађим разредима основне школе” (коаутор, са Јеленом Радојичић), у: *Књижевност за децу и омладину – наука и настава*, Јагодина Факултет педагошких наука, 2012, стр. 237−247. (ISBN 978-86-7604-085-8) (M45 = 1,5)

15. „Улога књижевних текстова у формирању вредносних система даровитих“, *у: Даровитост и моралност,* Висока школа струковних студија за образовање васпитача „Михајло Палов”, Вршац, 2012, стр. 250−263. (ISBN 978-86-6301-005-5, UDC 371.95) (М45 = 1,5)

16. „Басне као програмски и читаначки текстови у млађим разредима основне школе”, у: *Књижевност за децу и њена улога у васпитању и образовању деце школског узраста, тематски зборник,* Учитељски факултет, Врање, 2013, стр. 362−375. (ISBN 978-86-6301-005-5) (М45 = 1,5)

Радови у часописима

17. „Читалачко-мотивациона функција читанке у млађим разредима основне школе“, *Методичка пракса*, бр. 2 – 3, Београд, 2009, стр. 227–237. (ISBN 0354-9801, UDC 37 (37.012)) (М53 = 1)

18. „Графички дизајн уџбеника за српски језик у функцији наставе књижевности и језика у млађим разредима основне школе“, *Методичка пракса*, бр. 4, Београд, 2009, стр. 189–198. (ISBN 0354-9801, UDC 371.671) (М53 = 1)

19. „Улога филма у мотивисању ученика за читање у млађим разредима основне школе”, *Методичка пракса*, бр. 1, Београд, 2011, стр. 69−76. (ISSN 0354-9801, UDC 372.41) (М53 = 1)

20. „Методичко моделовање часа наставе граматике и правописа“ (са Љиљаном Келемен), *Иновације у настави*, бр. 1, Београд, 2011, стр. 17–26. (ISSN 0352-2334, UDC 81'35/.36:373.3) (М52 = 2)

21. „Унапређивање квалитета наставе граматике помоћу мултимедијалне технологије“ (коаутор, са Љиљаном Келемен), *Иновације у настави*, бр.1, Београд, 2012, стр. 33–42. (ISSN 0352-2334, UDC 81'36:004) (М52 = 2)

22. „Врсте читања басни у разредној настави”, *Методичка пракса*, бр. 2, Београд, 2013, стр. 197−208. (ISBN 0354-9801, UDC 372.41) (М53 = 1)

23. „Методичка функционалност илустрација у читанкама за млађе разреде основне школе”, *Учитељ*, бр. 1, Београд, 2013, стр. 65–73. (ISSN 0354-98010352-2253, UDC 371.3)

Учешће на конференцијама и научним скуповима (апстракт)

24. „Introducing pupils into writing skills” (koautor, sa K. Šulović Petković), *Speesh and language 2013, 4th International Conference on Fundamental and Applied Aspects od Speech and Language*, Octobar 26-26, 2013. Belgrade, Serbia, Institute for Experimental Phonetics and Speech Pathology, Life Activities Advancement Center,

Serbian goverment - Ministry of education, science and tehnological development, *Program and Abstracts*, str. 24. (ISBN 978-86-81879-44-3) (M34 = 0,5)

25. „Мишљења учитеља о општим стандардима постигнућа за напредни ниво у настави српског језика” (коаутор, са Б. Стојановић), *Ка квалитетном базичном образовању и васпитању – стандарди и ефекти, резимеи*, Универзитет у Београду, Учитељски факултет, Београд, 2013, стр. 75. (ISBN 978-86-7849-183-2) (M34 = 0,5)

Методичке публикације

Коаутор је (са Сузаном Копривицом и Даницом Колибардом) уџбеничког комплета за српски језик за први разред основне школе који садржи:

26. *Буквар за први разред основне школе*, БИГЗ Школство, 2011. (ISBN 978-86-6049-114-7)

27. *Наставне листове уз буквар за први разред основне школе*, БИГЗ Школство, 2011. (ISBN 978-86-6049-115-4)

28. *Читанку за први разред основне школе,* БИГЗ Школство, 2011. (ISBN 978-86-6049-116-1)

29. *Наставне листове уз читанку за први разред основне школе,* БИГЗ Школство, 2011. (ISBN 978-86-6049-117-8)

Доц. др Зорица Цветановић поднела је Комисији за избор на увид следеће радове:

1. *Читанка у разредној настави* (монографија), Учитељски факултет, Београд, 2012, ISBN 978-86-7849-162-7.

2. *Методичко тумачење басне* (монографија), Учитељски факултет, Београд, 2013, ISBN 978-86-7849-185-6.

3. Вук Милатовић, *Методика наставе српског језика и књижевности у разредној настави*, монографија (приређивач са Валеријом Јанићијевић и Вишњом Мићић), Учитељски факултет, Београд, 2011, ISBN 978-86-7849-149-8, UDC371.3::811.163. 41371.3::82 371.3::811.163.41.

4. „Developing initial functional literacy in students“, *A pupil and a teacher in contemporary education,* Wydawnictwo Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu, Nowy Sącz, Poland, 2010, str. 20–30, ISBN 978-83-932078-5-5.

5. „Методички план за обраду бајке Стакларева љубав Гроздане Олујић“, у зборнику *Бунтовници и сањари, књижевно дело Гроздане Олујић*, Учитељски факултет, Београд, 2010, стр. 219–229, 978-86-7849-117-7, UDK 821.163.41-93.

6. „Teachers' attitudes on methodological procedures for the analysis of literary texts in reading-books", *Teacher's competences and the learning environment*, Univerzitet u Beogradu, Učiteljski fakultet i Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu, Beograd, 2011, str. 64−78, ISBN 978-86-7849-164-1.

7. „Методичко моделовање часа наставе граматике и правописа" (коаутор, са Љиљаном Келемен), *Иновације у настави*, бр.1, Београд, 2011, стр. 17–26, ISSN 0352-2334, UDC 81'35/.36:373.3.

8. „Унапређивање квалитета наставе граматике помоћу мултимедијалне технологије" (коаутор, са Љиљаном Келемен), *Иновације у настави*, бр.1, Београд, 2012, стр. 33–42, ISSN 0352-2334, UDC 81'36:004.

Доц. др Зорица Цветановић је објавила до сада четири књиге, две монографије после последњег избора. Методичку теорију применила је, са коауторима, у уџбеничком комплету за први разред основне школе за српски језик, који се користи у основним школама у Србији, и тиме је допринела унапређивању разредне наставе. Аутор је који сарађује у нашим часописима и зборницима националног и међународног ранга, што је дошло као последица вредности њених прилога. Објавила је до сада око тридесет научних и стручних радова. Њени радови, писани прегледно, представљају теоријске поставке за унапређивање науке, методолошки утемељена истраживања са импликацијама у настави и методичка решења постављених проблема. Посебну пажњу посвећује уџбеницима за српски језик, методичком тумачењу књижевних текстова, настави језика и раду са даровитим ученицима у настави српског језика у млађим разредима основне школе.

Комисија са задовољством констатује да је Зорица Цветановић у свим својим радовима задржала веома висок научни и стручни ниво. Али, Комисија је своју пажњу превасходно усмерила на радове колегинице Цветановић објављене након избора за доцента, посебно на објављене монографије – прерађену докторску дисертацију *Читанка у разредној настави* и *Методичко тумачење басне*, као и на њене методичке радове.

У монографији *Читанка у разредној настави* (делом заснованој на докторској дисертацији *Методичка структура и функције читанке у млађим разредима основне школе*) доц. др Зорица Цветановић показала је изузетну способност за целовито сагледавање читанке као уџбеника у настави српског језика у образовању и ширем друштвеноисторијском контексту. Теоријским и истраживачким приступом обухваћени су значајни методички сегменти изучавања читанки за млађе разреде основне школе. Ова књига се састоји од „Увода" и пет поглавља: „Теоријски приступ"; „Методички приступ читанци у разредној настави"; „Функције читанке у разредној настави"; „Методолошка утемељеност истраживања" и „Дискусија резултата истраживања", уз „Закључак", „Литературу" и „Прилоге". У првим поглављима ове студије разматрају се структура и функције читанке као уџбеника за предмет Српски језик у разредној настави, а остала поглавља доносе резултате истраживања које је обухватило мишљења наставника и ученика о овој школској књизи. Истраживачки модел утемељен у овом раду може се примењивати и на истраживање других уџбеника који се користе у настави српског језика. Стога *Читанка у разредној настави*, која додатним истраживањима и анализама увелико превазилази докторску дисертацију, представља

изузетно корисну студију која може да послужи као основа за структурирање читанке, за израду дидактичко-методичке апаратуре и као подстицај за даља истраживања и иновирање овог уџбеника.

Теоријске и методолошке закључке за унапређивање читанке у млађим разредима основне школе Зорица Цветановић је са коауторима применила у раду на уџбеничком комплету за српски језик за први разред основне школе, који садржи и читанку. На тај начин је повезана методичка теорија и настава, што представља посебан допринос унапређивању учења у млађим разредима основне школе. Један од основних задатака наставника методичких дисциплина на Учитељском факултету у Београду јесте да негујући научни рад и метајезик методике увек имају на уму крајњи исход образовања учитеља и васпитача и њихов стручни и савесни рад.

Монографија *Методичко тумачење басне* има укупно 254 штампаних страница. Студија садржи следеће делове: „Увод”, „Теоријски и методички приступ басни”, „Басна у предшколском васпитно-образовном раду и у настави”, „Читање басни у предшколској установи и школи”, „Методичка припрема за тумачење басне”, „Моделовање усмерених активности упознавања и тумачења басни у предшколској уставнови”, „Моделовање наставних часова обраде басне”, „Говорно изражавање деце подстакнуто басном”, „Методолошка утемељеност емпиријског истраживања”, „Анализа резултата емпиријског истраживања”, „Закључак”, „Литература”, „Прилози”. У монографији доц. др Цветановић доноси теоријске и методичке темеље тумачења басни у предшколском и школском образовно-васпитном раду. Колегиница Цветановић издваја комплекс методичких радњи за тумачење басне, и истиче да је на васпитачу и учитељу да, у зависности од околности, природе текста и узраста деце, одабере методички адекватне. Посебна пажња посвећује се моделовању усмерених активности у предшколским установама и наставних часова у школама. Примери ових модела везују се и за говорно стваралаштво деце – препричавање, сценске игре или драматизацију, а нешто касније за причање, препричавање и извештавање. Други аспект студије представља спроведено истраживање о заступљености басни у програмима и разним аспектима анализе – њиховом присуству и начину на који се спроводе у пракси. Истраживање, с једне стране, скицира приказ садашњег стања – и са становишта васпитача/ наставника и са становишта ученика – док, са друге, нуди конкретне предлоге за побољшање квалитета наставе, односно васпитно-образовног рада. Значај књиге *Методичко тумачење басне* сажето би се могао формулисати на следећи начин: 1) у њој је аутор темељно и ситематично дао основе за обраду текстова овог жанра; 2) теоријске поставке су проверене и спроведене кроз мноштво примера који могу бити корисни у васпитно-образовном раду; 3) истраживање о заступљености басни на најконкретнији начин указује на могуће путеве побољшања активности и часова који имају за тему обраду текстова овог жанра. Доц. Цветановић дајући теоријске основе, практична упутства за унапређивање рада на разумевању и методичком тумачењу басни у предшколској установи и млађим разредима основне школе, уз то формулишући закључке који происходе из спроведеног истраживања, овом књигом иновира васпитно-образовни и наставни рад када је реч о методичкој анализи басне.

Додатна вредност ове књиге јесте у томе што је усмерена на приближавање ученицима и предшколцима изузетно значајне књижевне врсте која је, за разлику од бајки, много једноставнија, те је зато потребан додатни напор да деца доживе њене уметничке квалитете и прихвате поруке које им она нуди. А о васпитном значају басни, од Езопа

преко Лафонтена и Доситеја, до савремених аутора, не треба посебно говорити. Басне су једна од основних врсти дидактичке књижевности.

Радећи на књизи *Методика наставе српског језика и књижевности у разредној настави* професора др Вука Милатовића (са Валеријом Јанићијевић и Вишњом Мићић) ауторке су не само приредиле него и реконструисале заветну књигу свог професора и ментора. Без њиховог рада ова књига у оваквом облику не би постојала. Слушајући годинама Милатовићева предавања и делећи исте погледе на значај и природу методике наставе српског језика и књижевности, ауторке су од више професорових књига, текстова и белешки са његових предвања, направиле целовиту књигу, управо онакву какву је Вук Милатовић имао жељу да начини. *Методика* проф. др Вука Милатовића у овом облику постала је једна од најзначајнијих методичких књига у српској педагошкој литератури, а свакако најзначајнија методичка књига за разредну наставу у нас. Зато је веома разумљиво што је одмах постала основни уџбеник за предмет *Методика наставе српског језика и књижевности* на Учитељском факултету Универзитета у Београду.

„Развој почетне функционалне писмености ученика" („Developing initial functional literacy in students") је рад у којем колегиница Цветановић указује на методичке начине увођења ученика у писање састава у настави српског језика. Приказује методички пут који води кроз етапе формирања широког писменог исказа – од реченице до састава, као основе за почетно функционално описмењавање ученика. Дате смернице за почетно писање помажу ученицима да буду прави ствараоци на следећем нивоу – писменом изражавању у настави матерњег језика. Посебан методички значај овог рада су теоријска и практична упутства за развијање способности ученика за писање, које има комуникативну функцију тако да се мисли, идеје и описи преносе јасно и прецизно.

У зборнику *Бунтовници и сањари, књижевно дело Гроздане Олујић*, Зорица Цветановић даје методички прилог тумачењу бајке у раду „Методички план за обраду бајке *Стакларева љубав* Гроздане Олујић". Прегледно су приказани начини обраде ове бајке из методичке литературе, са анализом поступака и могућностима обраде. На примеру бајке даје се индуктивни пут за сачињавање плана, као једног од могућих начина обраде епских текстова у наставном раду. Доц. Цветановић тако остаје доследна у изналажењу адекватних методичких путева за обраду књижевних текстова у разредној настави.

Допринос унапређивању методичког тумачења књижевног текста огледа се и у раду који доноси ставове наставника о методичким поступцима обраде књижевних текстова у читанкама („Teachers' attitudes on methodological procedures for the analysis of literary texts in reading-books"). Колегиница Цветановић приказује могућности коришћења различитих приступа обради књижевног текста и ставове наставника о овим поступцима које, као основу за наставну анализу, треба да пружи апаратура у читанкама. Истраживање ставова наставника (узорак је репрезентативан, чини га 375 учитеља) доноси методолошки утемељене закључке који показују да одређени методички поступци нису довољно заступљени у настави. Оваквим истраживањима констатује се стање у настави и отварају путеви за даља детаљнија испитивања и разрешавања постојећих проблема, али и усмеравања наставе ка иновативним решењима.

У часопису *Иновације у настави* Зорица Цветановић је, у коауторству са Љиљаном Келемен, објавила два рада у којима се бави наставом граматике. „Методичко

моделовање часа наставе граматике и правописа“ (2011) доноси предлоге за индуктивни и дедуктивни пут сазнавања језичких појава, полазећи од лингвометодичког текста. Посебан допринос овог рада је преглед етапа у моделовању часа утврђивања у настави језика. У раду „Унапређивање квалитета наставе граматике помоћу мултимедијалне технологије“ (2012) приказују се савремена наставна средства у функцији иновирања наставе. Разматра се употреба персоналних рачунара, интерактивне табле, електронских књига и уџбеника са адекватним образовним софтверима. Доц. Цветановић тако доприноси унапређивању још једног сегмента методике наставе српског језика – наставе граматике и правописа.

Др Зорица Цветановић као доцент изводила је и изводи наставу на основним, мастер и докторским студијама. Аутор је, заједно са колегиницом доц. др Валеријом Јанићијевић, изборних предмета Буквар и букварска настава код Срба на основним студијама и Савремени методички токови у настави српског језика и књижевности на мастер студијама.

Доц. др Зорица Цветановић је учествовала у комисијама за оцену и одбрану две докторске дисертације и у комисијама за оцену и одбрану магистарских теза на Учитељском факултету Универзитета у Београду, као и у Комисији за оцену и одбрану једног магистарског рада на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Била је ментор за за израду магистарског рада Данице Пантовић *Проблемска ситуација у настави српског језика у млађим разредима основне школе* на Учитељском факултету Универзитета у Београду, 2012. године. Била је члан Комисије за избор у звање доцента за уже научну област Методика наставе српског језика и књижевности Учитељског факултета Универзитета у Београду 2013. године. Учествовала је, као члан, у комисијама за избор асистената и сарадника у настави за уже научну област Методика наставе српског језика и књижевности Учитељског факултета Универзитета у Београду. Била је ментор на дипломским и мастер радовима на Учитељском факултету у Београду.

Радећи на Учитељском факултету у Београду постала је веома добар наставник (најпре асистент, а затим и доцент) са жељом и смислом да најдубље вредности српског језика и књижевности приближи младим људима на модеран начин и да код будућих учитеља развија способност и вољу да стручно, методички и са љубављу предају српски језик и књижевност у млађим разредима основне школе. Оцене које добија у студентским анкетама за свој стручни и педагошки рад иду међу највише на Факултету. Доследна у захтевима за активним учешћем студената на вежбама, а коректна у односу са њима, она је представник млађе генерације наших наставника која је већ постала важан носилац рада на Учитељском факултету.

Рад Зорице Цветановић се не ограничава само на непосредну наставу, него се односи и на свеукупни живот на Факултету. јер је ојна укључена већ обухвата учешћа у комисијама значајним за факултет. Члан је *Одбора за праћење реализације Плана интегритета Учитељског факултета Универзитета у Београду* и *Дисциплинске комисије Учитељског факултета Универзитета у Београду*. Члан је уређивачког одбора часописа *Иновације у настави*, који је на листи научних часописа. Као представник Учитељског факултета Универзитета у Београду председник је Комисије за полагање лиценце за професоре разредне наставе у организацији Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије.

Закључак

На основу изнетих података, и увида који из њих произилазе: наставне праксе на основним, мастер и докторским студијама, научних радова и укупног допроноса развоју методике наставе српског језика и књижевности, Комисија има част и задовољство да Изборном већу и Декану Учитељског факултета у Београду једногласно предложи да др *Зорицу Цветановић* предложе Универзитету у Београду – Већу научних области друштвено-хуманистичких наука за избор у звање *ванредног професора* за уже научну област *Методика наставе српског језика и књижевности* на Учитељском факултету у Београду.

У Београду,
5. јуна 2014.

Чланови Комисије

1. _____
   др **Александар Јовановић**, редовни професор *Увода у тумачење књижевности* и *Српске културе у европском контексту*, на Учитељском факултету у Београду

2. _____
   др **Вељко Брборић**, ванредни професор *Методике наставе српског језика*, на Филолошком факултету у Београду

3. _____
   др **Зона Мркаљ,** ванредни професор *Методике наставе књижевности*, на Филолошком факултету у Београду

4. _____
   др **Слађана Јаћимовић**, ванредни професор на предмету *Увод у тумачење књижевности* на Учитељском факултету у Београду